

Teräsrakenneyhdistys

Finnish Constructional Steelwork Association

LEHDISTOTIEDOTE, JULKAISUVAPAA 23.11.2022 KLO 18.00

Turun toripaviljongeille Vuoden Teräsrakenne -palkinto

Vuoden Teräsrakenne kuuluu merkittäviin suomalaisiin arkkitehtuuripalkintoihin. Palkinnon saa arkkitehtonisesti korkeatasoinen sekä terästä ja muita metalleja rakentamisvaiheessa oivaltavasti hyödyntänyt rakennushanke. Riippumaton palkintolautakunta, jonka puheenjohtajana toimi tänä vuonna arkkitehti SAFA Juho Grönholm ALA Arkkitehdeista, valitsi Teräsrakenneyhdistykselle lähetettyjen ehdotusten joukosta Vuoden 2022 Teräsrakenne -palkinnon voittajaksi Turun toripaviljongit. **Palkinto julmistetaan Helsingissä 23.11. Teräsrakenne-päivässä klo 17.30.**

Palkintolautakuntaa miellyttivät Turun toripaviljongeissa etenkin sen esteettinen "layer" ja osoitettavissa olevat arkkitehtuuriset arvot, jotka mahdollisti ainutlaatuinen teräksen käyttö. Palkintolautakuntaa ihastutti paviljonkien keveys, joka syntyy oivaltavalla lasin, puun ja teräksen yhdistelyllä. Detaljeista lautakunta mainitsee esimerkkinä paviljonkien metalliset vetimet, joihin kävijöiden kannattaa kiinnittää huomionsa. Paviljongit edustavat hyvin myös kestäväen kehityksen arvoja, sillä niiden ja koko torialueen lämmitys tapahtuu teräksisten energiapaalujen avulla.

Turun toripaviljonkien Schauman Arkkitehdit Oy:n ja Schauman & Nordgren Architects'in luoma kaupunkikuvallinen idea perustuu tavoitteeseen luoda pienempiä ihmisen mittakaavassa olevia tiloja Turun kauppatorille sekä liittää maanalainen pysäköintilaitos yllä olevaan kaupunkitilaan. Paviljonkirakennukset sijaitsevat kauppatorin reunoilla ja rajaavat torin suurta kaupunkitilaa pienempiin osakokonaisuuksiin. Paviljonkirakennukset nousevat maasta kuin puut ja liittävät toriparkin yllä olevaan toritilaan.

Toripaviljonkien arkkitehtisuunnittelusta ovat vastanneet pääsuunnittelijana toiminut Jari Tschernij Schauman Arkkitehdeista sekä työryhmä Ted Schauman, Kristian Kontula ja Jonas Nordgren Schauman & Nordgren Architects'istä.

Rakenteellisesti paviljongit ovat osa maanalaisen Toriparkki paikoituslaitoksen betonirakennetta porrashuoneiden osalta, jotka nousevat paviljonkien sisällä toritasolle. Porrashuoneet, hormit, keittiöt ja muut tekniset tilat sijaitsevat umpinaisten puurunkojen sisällä. Paviljonkien kattorakenteet ovat jatkumo puurungoille ja toimivat kuten puiden latvusto, antaen suojaa pään päälle. Kattojen alle muodostuu viihtyisiä kohtaamispaikkoja, sekä sisä- että ulkotilassa. Toripaviljonkeihin sijoittuu porrashuoneiden ja teknisten tilojen lisäksi erilaisia ravintola- ja liiketiloja. Ravintolasalien kevyt ilme saatiin toteutumaan käyttäen hoikkia teräspilareita, jolloin näkymät saatiin maksimoitua.

Paviljonkirakennuksille leimallista on uniikki arkkitehtuuri, josta rakennesuunnittelijalle merkittävimmät haasteet loivat laajat lasitetut alueet ilman jäykistäviä rakenteita sekä pitkät räystäsulokkeet. Arkkitehtonisesti tavoitteena oli muodostaa selkeä ero massiivisen puujulkisivun ja kevyen lasijulkisivun välille. Liiketilojen julkisivu haluttiin toteuttaa mahdollisimman läpinäkyvänä, jolloin puupalkeilla vuorattu katto näyttäytyy isona ulokkeena ja puurungon orgaaninen muoto hahmottuu yhtenä kokonaisuutena. Myös rakennuksen sivuille haluttiin pitkät räystäsulokkeet suojaisan ulkotilan saavuttamiseksi. Uloke on parhaimmillaan noin 4 metriä molemmin puolin, kun koko katon poikkimitta yhteensä vastaavassa kohdassa on noin 13 metriä. Lisäksi katolle, ja erityisesti räystäslinjalle, tavoiteltiin hoikkaa ja eleganttia visuaalista ilmettä, jotta kattorakenteesta ei tulisi liian raskas. Rakennuksen talotekniikka tuli myös saada mahtumaan pieneen tilaan katon

kantavien rakenteiden väliin. Kaikkien näiden tavoitteiden toteuttamiseksi, valittiin rakennuksen pysty- ja vaakarakenteiden runkomateriaaliksi teräs.

Kunnianhimoiset arkkitehtoniset tavoitteet muodostivat erilaisia haasteita rakennesuunnitteluun, kuten esimerkiksi jäykistävät rakenteet ja kylmäsillat. Yhdessä eri suunnittelualojen ja urakoitsijan kanssa etsittiin aktiivisesti hyviä ja toteutuskelpoisia ratkaisuja arkkitehtonisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteensovittamiseen käytettiin hyvin tarkkaa mallintamista. Rakennusten geometrian asettamien haasteiden takia rakennesuunnittelussa Sweco Rakennetekniikka Oy hyödynsi parametrissa suunnittelua mallinnuksessa ja laskentamallien luonnissa. Parametrisen suunnittelun hyödyt realisoituivat, kun rakenteita iteroitiin useampaan kertaan esimerkiksi talotekniikan yhteensovittamista varten.

Rakennesuunnittelusta on vastannut Swecon Turun toimisto. Uusiutuvaa energiaa hyödyntävän lämmitysjärjestelmän ytimenä ovat SSAB Europan toimittamat teräksiset energiapaalut, jotka valittiin kohteeseen suunnittelutoimisto nollaE:n tekemän energiaratkaisujen tehokkuuslaskelman pohjalta. Järjestelmässä ideana on varastoida kesällä lämpöä torin alapuoliseen maaperään, ja hyödyntää lämpöä talvella toriparkin, torialueen että toripaviljonkien lämmittämiseen. Kun poraaminen on maalämpöjärjestelmien teossa kallein osa-alue, SSAB:n energiapaalut alentavat olennaisesti maalämpöjärjestelmän perustamiskuluja.

Materiaalit ja rakenteet tiivistettynä

- Hybridirakenne, jossa yhdistyy teräs, puu ja betoni.
- Katto on teräsrakenteinen, jonka päällä on cnc-jyrsitty puurakenne. Vesikatto on vaaleanharmaaksi maalattu huopakatto.
- Katon alla olevat julkisivut ovat liimapuupalkkirakenteisia ja lasia. Liimapuupalkkirakenne muodostaa paviljonkien ainutlaatuisen muodon. Puujulkisivu ulottuu ulkotilasta sisätilaan ja pyrkii häivyttämään tilojen välistä rajaa. Toripaviljonkirakennuksissa on yhteensä yli 2000 liimapuupalkkia.
- Lattiapinnassa jatkuvat toripinnan punaiset graniittilaatat, yhdistäen sisä- että ulkotilan. Paviljonkien toiminnalliset pääperiaatteet
- Kaikki ei luonnonvaloa vaativat toiminnot (porrashuoneet, tekniset tilat, hormit, ym) sijaitsevat umpinaisen puurongon sisällä.
- Palvelu-, tarjoilu- ja myyntitilat sijaitsevat kattorakenteiden alla. Tiloja rajaa lattiasta kattoon olevat lasijulkisivut.
- Ulkotiloihin muodostuu katettuja terassitiloja

Vuoden Teräsrakenteesta palkitaan

Tilaaja Turun kaupunki
Arkkitehtisuunnittelijat Schauman Arkkitehdit Oy ja Schauman & Nordgren Architects Ab
Rakennesuunnittelija Sweco Rakennetekniikka Oy
Pääurakoitsija Rakennustoimisto Jussit Oy
Teräsrakennetoimittaja VMT Steel Oy

Valinnan Vuoden Teräsrakenne -palkinnon voittajasta tekee riippumaton palkintolautakunta, johon nimittävät jäseniä mm. SAFA, RIL ja RIA, ja jonka puheenjohtaja edustaa edellisvuoden voittajan arkkitehteja. Tänä vuonna puheenjohtajana on siis toiminut Vuoden Teräsrakenne -palkinnon vuonna 2021 voittaneen Helsinki-Vantaan lentoaseman Terminaali 2:n laajennuksen suunnitteluryhmästä arkkitehti SAFA Juho Grönholm Arkkitehtitoimisto ALA Oy:stä.

Lisätietoja asiasta antavat:

- palkintolautakunnan sihteeri, Teräsrakenneyhdistys ry:n toimitusjohtaja Timo Koivisto, 050 408 1163 tai timo.koivisto@tryry.fi

- Ted Schauman, arkkitehti SAFA Schauman & Nordgren Architects, 050 538 3577 tai ted@schauman-nordgren.com
- Kimmo Suonpää, Turun kaupunki, kimmo.suonpaa@turku.fi
- Jari Nygård, Projektipäällikkö ja kohteen vastaava mestari Rakennustoimisto Jussit, 040 5022358 tai jari.nygard@rakennustoimistojussit.fi
- Mikko Sirén, yksikön päällikkö Sweco Rakennetekniikka, 0400 737087 tai mikko.siren@sweco.fi
- Indrek Jogisoo, johtaja VMT Steel, +372 53 314 742 tai indrek@vmt.ee